

ANTISEMITISMUS, ANTIJUDAISMUS

Juda odešel do vyhnanství
ponížen a nesmírně zotročen.
Usadil se mezi pronárody,
odpočinutí nenachází.
Všichni jeho pronásledovatelé
ho dostihli v jeho úzkosti.

(Pláč 1,3)

Na zemi po ulicích leží
mladík i stařec,
mé panny i moji junáci
padli mečem.
Zahubil jsi je v den svého hněvu,
pobíjel jsi je bez soucitu.

(Pláč 2,21)

1 Pojem a dávná historie

Pojem antisemitismus představuje soubor předsudků nepřátelských názorů, postojů a aktivit namířených proti Židům... Termín antisemitismus byl poprvé použit v Německu na konci 19. století a vlastně není přesný, protože Semité jsou širší skupinou národů Středního Východu. Název je odvozen od biblického Šéma (Séma), jednoho ze tří synů Noemových, mezi které patří kromě Židů také Arabové a další národy. (Nedávné genetické srovnání Židů a Arabů potvrdilo, že mezi příslušníky obou národů neexistují žádné podstatné genetické rozdíly.

Protizidovské postoje - antijudaismus - jsou mnohem starší. Ve starověku Řekové považovali Židy za líné, nečisté, za nositele lepry a dalších nemocí. Římané, kteří ovládli Palestinu v roce 63 př. K. tvrdili o Židech, že jsou méněcenní, potměšilí a nebezpeční.

Nepřátelské postoje vyplývaly většinou z neznalosti a nepochopení židovské kultury a specifického způsobu života Židů. Přispěli k tomu i samotní Židé, jejich kulturní a sociální uzavřenost, neochota asimilovat se, vyznávání jediného, pro ostatní národy nepochopitelného boha, úzkostlivé zachovávání tradic a rituálů. To vše na základě přesvědčení o výjimečnosti vyvoleného židovského národa, o jeho mimořádné roli mezi ostatními národy, které provázely Židy po všechna staletí.

Situace Židů se zhoršila vznikem a rozšířením křesťanství. Konflikt byl založen již v samotném počátku, kdy křesťanství bylo ze strany Židů považováno za sektu a proto pronásledováno.

Když se situace ve 4. st. obrátila (Edikt milánský císaře Konstantina v roce 313), a křesťanství se naopak stalo oficiálním náboženstvím v Římské říši a později v celé Evropě, ke všem zvláštnostem a "špatným stránkám" Židů přistoupilo obvinění z nejtěžšího zločinu - ze zavraždění Ježíše Krista, z odmítnutí jeho určení.

Panoval všeobecný názor, že vše, co se Židům stalo a děje, je spravedlivým trestem. Církev se stala hlavní nositelkou protižidovských postojů.

Teologicky antijudaismus formulovali církevní otcové Jan Zlatoústý, Tertulián, Origenes, Augustin.

Názory a postoje církve ovlivnily právní postavení Židů ve společnosti. Císař Konstantin (vládl 306-337) zakázal pod trestem smrti přestup na židovskou víru. Císař Theodosius II. v roce 438 zakotvil zásady sociální, ekonomické a politické degradace Židů uvnitř křesťanské společnosti. Judaismus byl v jeho sbírce zákonů popsán krajně nevybíravým způsobem, přirovnán k nakažlivé nemoci, před níž měli být křesťané uchráněni.

Podle Justinianova kodexu (529) Židé nesměli zastávat veřejné úřady, stavět nové synagogy, byl zakázán pohlavní styk mezi Židy a křesťany. IV. lateránský koncil (1215) nařídil židům nosit vnější znamení, aby je bylo možno na první pohled odlišit od ostatního obyvatelstva. Židé měli žít v oddělených částech měst, směli vykonávat jen některá řemesla.

Ne ve všech zemích a dobách byly tyto zákony uplatňovány v nejtvrděší formě. Někteří panovníci, šlechta i města využívali vzdělání a schopností Židů zejména v obchodě a peněžnictví. Půjčování peněz na úrok bylo z ekonomických důvodů potřebné, církev ale tuto činnost křesťanům zapovídala a tak zůstala doménou Židů.

Bohatství a ekonomická moc Židy na jedné straně chránily, ale zároveň zvětšovaly náboženskou nenávist i obyčejnou závist. Důvody k protižidovským postojům se v různých zemích navzájem prolínaly a ovlivňovaly podle měnící se hospodářské a politické situace i podle větší či menší tolerantnosti a postojů církevních i světských představitelů. Náboženské pronásledování Židů vedlo k jejich diskriminaci ekonomické. Ekonomické důvody často vedly k perzekuci náboženské.

2. Od středověku do 20. století

Protižidovské nálady v Evropě se vystupňovaly v souvislosti s křižáckými výpravami, k nimž vyzval papež Urban II. koncem roku 1095. Křižáci se vydali osvobodit boží hrob z moci muslimů, ale ještě dříve obrátili své svaté nadšení proti Židům. Navzdory výzvám některých biskupů zmasakrovali především v Německu tisíce Židů a za oběti jim padla většina pražského židovského osídlení. Nutno dodat, že ani muslimové neváhali pozvednout zbraně proti Židům. Roku 1037 tak bylo v marockém Fezu zavražděno na 6 000 Židů a o 29 let později zemřelo násilnou smrtí 5 000 židovských obyvatel Granady. (Pavlát 1998, str. 108)

Protižidovským postojům se nevyhnul ani tak významný myslitel jakým byl Martin Luther (1483-1546), který nabídnul Židům novou náboženskou pravdu v očekávání, že ji Židé přijmou. Když se tak nestalo, proměnila se původní vstřícnost v palčivou nenávist. Luther vyjádřil svou zášť v snad nejostřejším křesťanském protižidovském traktátu všech dob nazvaném *O Židech a jejich lžích*, publikovaném roku 1543. Luther navrhoval pálit synagogy a ničit židovské domy. Židé, kteří odmítnou křest, měli být dáni do stájí. Luther dále doporučoval, aby byly Židům odebrány jejich knihy a aby rabíni pod trestem smrti nesměli učit. Židům měl být rovněž zakázán volný pohyb v říši.

Vnějšími projevy diskriminace Židů bylo jejich nucené oddělení od ostatního obyvatelstva - povinnost žít v tzv. ghettech a nosit viditelné vnější znamení na oděvu.

Slovo ghetto pochází od názvu benátské čtvrti "Geto nuovo" (nová slévárna) - kam byli na počátku 16. st. vykázáni židovští obyvatelé Benátek.

Smyslem ghetta bylo izolovat a ponižít Židy a stejně mělo působit i nařízení, příkazující Židům nosit odlišující znamení na oděvu. Židovské znamení se v různých zemích lišilo. Mělo podobu žlutého nebo červenobílého kolečka či pásky na svrchní části oděvu, dále zvláštní pláštěnky, kápě, čepce či klobouku, krejzlíku, stužky do vlasů. Z Itálie jsou známy i červené zástěry pro ženy či zvláštní modré stuhy. V německých zemích a zemích rakouské koruny se stal typickým židovským znamením žlutý špičatý klobouk. Ještě v období vlády Marie Terezie bylo roku 1762 vydáno nové nařízení o zvláštním označení Židů. Až na nečetné výjimky Židé nosili postupné znamení téměř ve všech evropských zemích. Tato povinnost přitom trvala mnoho set let. Povinnost nosit žlutou hvězdu byla obnovena na návrh Josefa Goebbelse ve 30. letech ve fašistickém Německu a jím ovládaných zemích za 2. sv. války.

Mezi zvláště drastické formy diskriminování Židů patřilo jejich vyhánění ze země. V letech 1240-1650 byli Židé vypovězeni z Anglie, od 14. st. do Velké francouzské revoluce jim byl zapovězen pobyt v některých částech Francie. Z Českých zemí byli Židé vypovězeni Ferdinandem I. na konci 16. st.

Věděti dáváme starším a jiným Židům v městech Pražských a všem v Království našem českém, že skrze váš národ židovský všelijaké nešlechtnosti proti křesťanům svou lstivostí provozujete, ač někteří z vás mnohokrát pro to na hrdlech i jinak trestáni byli. Od poddaných našich jsme za to mnohokrát poníženež prošení, abychom vás z tohoto království vypověditi ráčili. I nechtíce my vás v Království našem českém dýleji trpěti, vám glejt náš, který jsme vám dáti ráčili, tímto listem naším vypovídáme, tak abyste z Království českého a ze všech jiných zemí k němu příslušejících s osobami a statky svými ven se vybrali a vystěhovali. A pakli by se který z vás přes toto vypovězení do téhož roku v Království českém najíti dal, tehdy takový má na hrdle trestán býti. (Z Ediktu Ferdinanda I. z roku 1557 vypovídajícího Židy z Království českého a zemí k němu připojených) Podruhé došlo vypovězení v letech 1744-48 za vlády Marie Terezie.

K masovému vypovídání Židů docházelo i v Německu a Rusku. Roku 1791 bylo v Rusku vyhlášeno tzv. pásmo osídlení, sestávající z 25 provincií, a pouze zde směli Židé žít. Bylo tomu tak až do revoluce roku 1917. K největšímu exodu však došlo na Pyrenejském poloostrově, když v letech 1492 až 1497 museli všichni Židé opustit Španělsko a Portugalsko. Pouze ti, kdo přijali křesťanství, mohli zůstat, avšak jako "noví křesťané" byli ve Španělsku ještě celé další generace vystaveni nedůvěře i diskriminaci. Podle odhadů historiků se oběti vyhnání ze Španělska a Portugalska, významných středisek židovské vzdělanosti a kultury, stalo nejméně 100 000 osob. (Pavlát 1988, str. 112-113)

Nepřátelství a nenávisť k Židům velmi často vyústila v masové vraždění. Z české historie připomeňme několikadenní masakr v pražském ghettu, jenž se rozpoutal 18. dubna 1389 po údajném napadení kněze židovskými chlapci. V pražské židovské čtvrti při tom zahynulo několik set lidí. Pro masakrování Židů se vžil název "pogromy". Výraz "pogrom" v ruštině znamená "bouře" a v souvislosti s Židy se poprvé objevil roku 1871, kdy došlo k útoku proti židovské kolonii v Oděse. Do obecného povědomí vstoupilo označení pogrom především proto, že právě Rusko s Ukrajinou smutně proslulo nesmírně krutými protižidovskými útoky.

V letech 1648-1649 vyvraždili kozáci Bohdana Chmelnického na 100 000 židovských obyvatel v Polsku, Litvě a Bělorusku. O více než 200 let později přišla nová pogromistická kampaň. Poté co byl roku 1881 zavražděn car Alexandr II., zdvihla se vědomím a podporou úřadů do té doby nevídaná vlna pogromů především na jižní a východní Ukrajině. Do roku 1884 vedly k emigraci více než dvou milionů Židů do Spojených států.

Nové pogromy byly rozpoutány v letech 1903-1906 v souvislosti s revolučními protimonarchistickými pokusy v Rusku. Pogromy se počítaly na stovky, stejně jako jejich oběti. Ještě větší tragédií pro židovské obyvatelstvo Ruska a Ukrajiny však byla občanská válka v letech 1917-1921. Podle dostupných údajů tehdy došlo k 887 větším a 349 menším pogromům

židovských komunitách Ruska a Ukrajiny. Zahynulo při nich na 60 tisíc Židů. (Pavlát 1998, str. 114)

Osvícenství, Velká francouzská revoluce a nástup průmyslové revoluce ovlivnily postavení Židů v několika směrech.

Kritika církve a jejich postojů, ideje volnosti, rovnosti, bratrství, rozvoj obchodu a průmyslového podnikání vedly k politické i sociální emancipaci Židů. Židé sehrávali nezanedbatelnou roli v procesu industrializace a urbanizace a jejich financování, významně se projevovali ve svobodných povoláních, v ekonomickém, kulturním a politickém životě. Jednotliví příslušníci židovského národa dosahovali úspěchy v nejrůznějších oblastech života - v hospodářství, kultuře, ve vědě (Franz Kafka, Sigmund Freud, Karel Marx a další.). Na mnoha místech postupně dochází ke koexistenci židovské menšiny s okolním světem. Dobrým příkladem může být soužití židovské, německé a české komunity v Praze na konci 19. století.

19. st. ale také znamená vzestup idejí národního státu, vlastenectví až nacionalismu. Židé se stávají cizím prvkem v nově vznikajících národních státech. Osvícenci a vlastenci Židům vyčítali údajnou krutost a primitivismus jejich náboženských zákonů. Židovskou setrvalost ve víře považovali za fanatismus neslučitelný s nosnými hodnotami evropské kultury. Řešení spatřovali - podobně jako jejich předchůdci - v proměně Židů, kteří se měli zbavit své "špatné přirozenosti a mentality". Rozvíjeli se předsudky o Židech jako národu ignorantském a barbarském, lačnicím pouze po penězích, o lidech oddávajících se tajemným praktikám a pověrám, nepřátelským vůči okolí a nevděčným za prokázaná dobrodíní.

Karel Havlíček Borovský píše v roce 1846:

"... (myšlenku), že se Židé w Čechách bydlících k národu našemu počítají, za Čechy jí ... nemůžeme ... jinak nazwati než (jako) neprawau a welice mylnau. Neboť při Israelitech se nesmí jenom ohled bráti na wíru a náboženstwí ... nýbrž hlawně také na půwod a národnost. A jak tu mohau Israelité k českému národu náležeti, když jsau půwodu semitického? To můžeme dříwe Němce, Francauze, Španěle, Angličany atd. k národu swému počítati než Židy, neboť wšichni tito národowé mají s námi wětší příbuznost než Židé. Nesmí se tedy říci, že Židé w Čechách neb na Morawě bydlící jsau Čechowé náboženstwí mosaického, nýbrž powažowati je musíme za národ zwláštní semitický, který jen nahodile u nás bydlí, a někdy naši řečí rozumí neb jí umí." (Čeněk 1996, str. 65)

Nová Rakousko-Uherská ústava z roku 1867, která zrovnoprávňovala Židy a křesťany, vyvolala v Českých zemích rozporné ohlasy. Vedle souhlasných projevů oživila i protižidovské nálady. Jan Neruda reaguje v Národních listech následovně:

"Co se mé osobností dotýče, k nenávisti k židům nemohu se právě tak přiznat, jako se musím přiznat k politickému a národnímu, ale mužnému nepřátelství k nim. 'A punto' dovedu udat, kdy nepřátelství to počalo, bylo to,

když jsem úplně poznal nesmiřitelně jizlivý, hluboký jich a činný antagonismus proti naší národnosti české a veškerým našim snahám národním a politickým.
(Čaněk 1996, str. 72)

Nacionalisté všeho druhu odmítali židovský živel pod záminkou ochrany národní kultury. Bez ohledu na mnohdy naprostou asimilaci podezírali své židovské spoluobčany z neloajlnosti, nespolehlivosti, zrady národních zájmů. Toto obvinění stálo v pozadí "Dreyfusovy aféry" ve Francii.

Roku 1894 byl Alfréd Dreyfus, židovský důstojník francouzského generálního štábu, odsouzen k doživotnímu vězení za údajné prozrazení vojenského tajemství Německu. Inscenovaný proces a nespravedlivý rozsudek vzbudil rozruch ve Francii i v celé Evropě. Ozývaly se protesty zejména ze strany intelektuálů. Francouzská veřejnost byla rozdělena. Obnovené soudní líčení roku 1899 zmírnilo Dreyfusův trest na 10 let vězení, ale teprve roku 1906 byl A. Dreyfus zproštěn všech obvinění. V průběhu Dreyfusovy aféry vypukly protižidovské vášně v dosud nevídaném rozsahu. Příklad ukázal hloubku politického antisemitismu na přelomu století - nejen ve Francii.

Českou obdobou Dreyfusovy aféry byla tzv. "Hilsneriáda". Židovský mladík Leopold Hilsner, řeznický tovaryš z Polné, byl v roce 1899 obviněn z rituální vraždy křesťanské dívky Anežky Hrůzové. Přes nedostatek důkazů, řadu rozporů a nejasností byl odsouzen k trestu smrti. V roce 1901 mu byl trest zmírněn na doživotí, v roce 1918 byl omilostněn. (podrobněji viz Hilsneriáda - nakl. Linda - Jan Prchal, Polná 1999)

I tento případ vyvolal vlnu hysterického antisemitismu v politických a náboženských kruzích i u široké veřejnosti - někdy až s tragikomickou příchutí:

"Pověra, která vítězně vtáhla do Čech, měla různé formy a výrazy. V nejmasovějším rozšíření měla triviální podobu neumělého epigramu, karikatury, nevkusné kresby, jarmareční atrakce, odrhovačky. Kolem polenského případu vznik drobný průmysl, který nabízel spotřebitelům ve velkém výběru antisemitské tretky na námět rituální vraždy. ... Obchodníci považovali scény vraždy mladé dívky, podřezané židovskými vrahy, za dobré poutače. Ve výkladních skříních se objevily realistické kresby rituální vraždy ... V oblíbě byly také zápalky, které měly na krabičkách obrázky Anežky Hrůzové s košeráckým nožem nad hlavou. Děti si hrály novou hru na křesťany a Židy, jejímž vyvrcholením byla rituální vraždy. K výběru bylo mnoho pohlednic s kresbami a vhodnými texty, které sentimentálně oplakávaly Anežku Hrůzovou a výsměšně karikovaly Leopolda Hilsnera ... Vražda Anežky Hrůzové byla stokrát, tisíckrát vylíčena v rychle kolujících letácích a opěvována v desítkách balad, skládaných na způsob kramářských písní." (Kortun, J.: Tajuplná vražda. Případ Leopolda Hilsnera, Praha 1994, str. 223)

Antisemitské projevy a pronásledování Židů prakticky v celé Evropě vedly k organizování Židů a vzniku židovského hnutí, jehož cílem bylo Židy

chránit a poskytovat jim pomoc. V roce 1860 vznikla v Paříži Alliance Israélite Universelle (Všeobecné Židovské společenství).

V roce 1897 se sešel v Basileji 1. sionistický kongres a byla založena Světová sionistická organizace (název byl odvozen od biblické hory Sion), v jejímž čele stál židovský spisovatel Theodor Herzl (1860-1904). Kromě hojení práv Židů měla v programu návrat Židů do historické vlasti a vytvoření samostatného židovského státu.

Existence organizovaného židovského hnutí oživila a "potvrdila" již dříve se vyskytující úvahy o světovém židovském spiknutí. Židé byli obviňováni, že se Svobodnými Zednáři jsou zodpovědní za rozklad společnosti, za mravní i duchovní bídu a usilují o ovládnutí světa.

Důkazem těchto snah byl i údajný tajný dokument ze sionistického kongresu v Basileji "Protokoly sionských mudrců" - publikovaný v Rusku v letech 1903-1905. Ve skutečnosti šlo o podvrh připravený tajnou policií cara Nikolaje II., která měl obvinit ruské Židy z přípravy revolučního převratu.

Podle "Protokolů" období liberalismu a revolucí mělo vyústit ve zkázu křesťanského světa. Na jeho troskách pak mělo povstat impérium židovské despotie vládnoucí všem národům světa. (Pavlát 1998, str. 117)

3. Holocaust

Konec 19. st. přinesl do antijudaismu další prvek - rasový motiv. Zastánci teorie světového židovského spiknutí zdůrazňovali rodový charakter židovského společenství, nadnárodní rodinné vazby, "mystické pouto krve". Rasová teorie Arthura de Gobineau a rozvoj eugeniky daly antisemitismu "vědecký základ". Židé jako nižší rasa ohrožovali čistotu a existenci vyšší árijské rasy. Německý orientalista Paul de Lagarde požadoval deportaci Židů na Madagaskar, v programu Konzervativní strany v Prusku se v roce 1884 objevila myšlenka "zničení Židů". (Pavlát 1998, str. 118)

Rasismus se stal součástí ideje pargemanství a našel v Německu řadu zastánců. Adolf Hitler (1889-1945) formuloval své postoje k Židům v „bibli“ nacionálního socialismu v knize *Mein Kampf* (Můj boj) z roku 1924:

"... Největším protikladem árijce je Žid. ... Žid nikdy nebyl nomádem, nýbrž vždycky jen parazitem na těle jiných národů ..., příživníkem, který se jako škodlivý bacil stále více rozšiřuje najde-li živnou půdu ..."

(str. 137-140)

"... V boji proti židovskému světovému nebezpečí musí národně socialistické hnutí splnit svůj největší úkol: musí národu otevřít oči ..." (str. 184)

"... Židovské učení marxismu odmítá aristokratický princip přírody a staví na místo privilegia zdatnosti a síly mrtvou váhu početné masy ... popírá význam národa a rasy a zbavuje tím lidstvo předpokladů jeho bytí a jeho kultury. ... Jestliže Žid s pomocí svého marxistického vyznání víry zvítězí nad národy tohoto

světa, pak bude naše planeta znovu jako kdysi před miliony let putovat vesmírem bez lidí." (str. 29-30)

Vyvrcholením německých a nejen německých protižidovských postojů je židovská genocida - masové vyvražďování Židů ve 30. letech 20. století a v průběhu 2. sv. války v nacistickém Německu a jim okupovaných zemích. Najdeme zde všechny prvky a formy diskriminace a pronásledování Židů známé z předchozích století, ale přesto jde v lidských dějinách o naprosto výjimečnou událost, ať již jde o její rozsah, ale i podmínky vyhlazování, jeho byrokratický charakter, metody likvidace.

"Nikde jinde nepoužila moderní industrializovaná země celý svůj státní aparát na to, aby po léta organizoval přesné a chladnokrevné vyvražďování milionu lidí z jednoho důvodu, že se narodili jako Židé."

(Ternon 1997, str. 111)

Na základě fanaticky nenávistné paranoidní antisemitské ideologie formulované zejména Hitlerem - rozpracované a realizované dalšími nacisty Josefem Goebbelsem, Alfredem Rosenbergem, Heinrichem Himmlerem, Adolfem Eichmannem a desítkami dalších, celým nacistickým státem i satelitními zeměmi (Slovensko, Chorvatsko, Maďarsko, Rumunsko) bylo v letech 1933-1945 vyvražďeno 6 milionů Židů bez rozdílu věku a pohlaví.

Toto číslo tehdy reprezentovalo dvě třetiny evropského židovského obyvatelstva a třetinu celého židovského národa. Od svého nástupu k moci roku 1933 do konce roku 1940 zabili nacisté okolo 100 000 Židů, zatímco roku 1941 se počet mrtvých prudce zvýšil na 1 100 000, roku 1942 dosáhl 2 700 000, roku 1944 klesl na 500 000 až 600 000 a roku 1945 na 100 000, neboť rezervoár obětí se vyprázdnil. 15% osob z celkového počtu obětí zemřelo v ghettech či transportech, 25% bylo zavražděno různými orgány SS, vojáky německé armády nebo pomocnými milicemi a 60% nalezlo smrt ve vyhlazovacích táborech (Osvětim, Treblinka, Majdanek a další).

Židé nazývali toto masové vyvražďování hebrejským slovem Šoa (= zničení). Od 50. let se vžil termín "Holocaust" (Je řeckého původu. Řecká verze Bible - Septuginta - překládá hebrejské slovo olah znamenající doslovně "co je obětováno", výrazem holocaust. Označuje jím obětinu strávenou ohněm, na prach spálenou.)

Likvidace Židů v nacistické Třetí říši probíhala v několika etapách. Historikové vedou spory o tom, zda celý proces byl předem naplánován, nebo zda se vyvíjel podle momentální situace. Hned po nástupu k moci v letech 1933-34 nacisté zbavili Židy občanské rovnoprávnosti a jejich postavení se neustále zhoršovalo. Nesměli se zúčastňovat normálního života společnosti, bylo jim zakázáno vykonávat řadu povolání, byli vyřazeni ze škol a sexuální styk byl trestán jako hanobení rasy. V září 1935 nacisté vyhlásili "zákon o ochraně německé krve a německé cti", který se stal součástí rasistických Norimberských zákonů, jež uzákonily státem preferovaný antisemitismus.

Norimberské zákony:

I. Zákon o říšském občanství

§ 2, odstavec 1. Říšským občanem jest pouze státní příslušník německé nebo příbuzné krve, který dokazuje svým chováním, že je ochoten a schopen věrně sloužit německému národu a říši.

odstavec 3. - Říšský občan je jediným nositelem v zákonech stanovených plných politických práv.

II. Zákon o ochraně německé krve a německé cti.

§ 1, odstavec 1. Sňatky mezi židy a státními příslušníky jsou zakázány.

Manželství uzavřená proti tomuto zákonu jsou neplatná, i když byla k obcházení zákona uzavřena v cizině.

§ 2 Mimomanželský styk mezi židy a státní německé příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve je zakázán.

§ 3 Židé nesmějí ve své domácnosti zaměstnávat státní příslušnice německé nebo druhově příbuzné krve mladší 45 let.

§ 5 odstavec 1. Kdo jedná proti zákazu § 1, bude potrestán kázníci.

odstavec 2 Muž, který jedná proti zákazu § 2, bude potrestán kázníci nebo vězením.

III. K zákonu o říšském občanství bylo vydáno speciální nařízení, které specifikovalo pojem "Žid a židovský míšenec" do nejmenších detailů.

V letech 1938-1939 docházelo nejdříve k masové emigraci Židů z německých území (z Rakouska 125 000, z Německa 120 000) (Termon 1997, str., 121) a začínaly deportace do vyhrazených území a postupně, i když zatím spíše sporadické vyvražďování. Od roku 1941 se začalo připravovat "konečné řešení židovské otázky", které bylo definitivně odstartováno na poradě vedoucích nacistických funkcionářů na břehu jezera Wansee v lednu 1942.

Z protokolu z Konference o konečném řešení židovské otázky, Berlín-Wansee, 20. leden 1942:

Šéf bezpečnostní policie a bezpečnostní služby SS Obergruppenfuhrer Heydrich podal nejprve krátký přehled o dosavadním boji proti protivníkovi. Cílem tohoto úkolu je, aby německý životní prostor byl legální cestou vyčištěn od Židů. Přes veškeré těžkosti od doby převzetí moci až do rozhodujících o termínu dne 31. října 1941 bylo celkem umožněno vystěhování 537 tisícům Židů. Mezitím však říšský vedoucí SS a šéf německé policie Heydrich se zřetelem na možnosti na východě, zakázal další vystěhování Židů. Na místo vystěhování nastoupila nyní nová možnost řešení - a sice evakuace Židů na východ. Pro tuto akci jsme připraveni sbírat praktické zkušenosti, které jsou nanejvýš důležité pro nadcházející konečné řešení židovské otázky. V souvislosti s ním přichází v úvahu kolem 11 milionů evropských Židů, avšak jedná se zatím pouze o věřící Židy, protože pojmová určení Židů dle rasových zásad zde ještě částečně chybí. Se zřetelem na celkové řešení mají být Židé vhodnou cestou posláni na pracovní

nasazení na východ budovat silnice na tomto území, přičemž beze sporu jich velká část odpadne přirozeným úbytkem. V souvislosti s praktickým prováděním konečného řešení bude Evropa pročesána od západu na východ, říšské území včetně protektorátu Čechy a Morava musí být vzato přednostně. Evakuovaní Židé budou nejprve dopraveni do tzv. příchozích ghett, odkud budou transportováni dále na východ. Na Slovensku a v Chorvatsku nebude tato záležitost příliš obtížná, neboť podstatné otázky byly již projednávány ve smyslu vyřešení. V Rumunsku již také vláda mezitím dosadila židovského pověřence. Na obsazeném území Francie proběhne pravděpodobně podchycení Židů pro evakuaci bez větších těžkostí... Prosbou šéfa bezpečnostní policie a bezpečnostní služby Heydricha adresovanou k účastníkům porady, aby mu poskytli odpovídající podporu při provádění prací spojených s konečným řešením, byla porada ukončena.

Kola krvavé mašinerie se rozběhla naplno: plynové komory, ostnaté dráty nabité elektrickým proudem, transporty a pochody smrti, hlad, nemoci. "Kdo to nezažil, nikdy to nepochopí. A kdo to zažil, nikdy neodhalí podstatu. Nepronikne skutečně až do samé hloubi." (Elie Wiesel)

4. Po 2. světové válce

2. světová válka a tragický osud milionů Židů otřásl svědomím světa. Poprvé v dějinách část světové veřejnosti pocítila soucit i jisté sympatie k židovskému národu.

29.11.1947 Valné shromáždění OSN rozhodlo vyhovět dávným snahám sionistického hnutí a umožnit Židům založení samostatného státu na území Palestiny, která byla v té době pod správou Velké Británie a byla osídlena arabským obyvatelstvem.

12.5.1948 vznikl nový stát Izrael, arabské obyvatelstvo bylo vysídleno, a do Izraele se začali stěhovat Židé z celého světa. Tak skutečnost ale narazila na silný odpor arabských zemí, které se s existencí nového státu na "arabských územích" nehodlaly smířit. Začala izraelsko-arabská válka o Palestinu, která fakticky probíhá dodnes. Vojenská střetnutí se střídají s obdobím vyjednávání, ale i po posledních jednáních (v červenci 2000 v Camp Davidu v USA) se zdá být řešení v nedohlednu.

Během válečných let 1948-1949 vznikl palestinský uprchlický problém. Z území Palestiny odešlo na 800 000 Arabů, pro něž se v okolních zemích zřizovaly uprchlické tábory, vydržované OSN. Palestiňští Arabové se v nových zemích jen výjimečně spojili a promísili s místním obyvatelstvem a bylo tomu

tak i proto, že existoval politický zájem uchovat jejich statut uprchlíků, který jim měl zajistit, aby se mohli vrátit zpět do Palestiny.

Především z těchto uprchlíků se zformovaly arabské partyzánské organizace, vyvíjející rozsáhlý organizovaný terorismus. Nejsilnější z těchto organizací se stala Al-Fatáh. Rozhodující politická vliv mezi Palestinci si získala Organizace pro osvobození Palestiny (OOP), vedená Jásirem Arafatem.

Ale také Izrael má své radikální skupiny a své zájmy hájí a prosazuje násilím.

Radikální extremistická organizace na obou stranách tak komplikují vzájemná jednání. Izraelsko-Arabský konflikt si vybírá stále další a další oběti. Patří mezi ně i političtí představitelé usilující o dohodu a mír. V roce 1981 byl arabskými nacionalisty zavražděn egyptský prezident Anvar Sadat, v roce 1995 podlehl atentátu fanatického Žida ministerský předseda Israele Jiechak Rbin, který v roce 1994 obdržel za zprostředkování jednání mezi izraelci a araby Nobelovu cenu míru.

Ve většině arabských a islámských zemí nikdy neustalo protižidovské štvání a nepřestaly vycházet publikace, které svou nenávistí předčí nacistické. Z mlh předstíraného smířování začíná prosvítat toto: Samotná existence svrchovaného židovského státu uprostřed území kdysi dobytých islámem je kacírství nejen pro celý islám, od Djakarty po Marakeš.

A dnes už i po Marseille a Birmingham. Ve Francii, kde žije 5 milionů muslimů, 77% dotazovaných občanů zaznamenává prudce zvýšenou nenávist francouzských muslimů vůči francouzským židovským občanům. Během října francouzská říjnová obec utrpěla 80 útoků, včetně požárů synagog. V Británii, která má téměř 3 miliony muslimských občanů, v říjnu začly kolovat letáky vyzývající britské muslimy ke svaté válce a plakáty s textem: *"Konečná hodina se nedostaví, dokud muslimové nepovraždí Židy."*

Krátce na to byli v ulicích Londýna ubodáni dva angličtí židovští studenti a britské synagogy musely požádat policii o ochranky. Autorem letáků je militantní islámská organizace *Muhádžirun*, jejímž výslovným cílem je nastolení islámského státu na celém světě. Ta britské občany varovala, že *"jakákoli podpora Izraele, slovní, fyzická nebo finanční, se bude vykládat jako provokace proti všem muslimům"*.

"S Araby bude mír tehdy, až budou milovat svoje děti víc, než nenávidět nás," říkávala izraelská premiérka Golda Meirová. Dnes do míst střetu s izraelskými vojáky Palestinci přivázejí svoje školáky autobusem a palestinské matky vyslovují hrdost nad "mučednickou" smrtí svých dvanáctiletých synů.

Situaci ilustrují i některé výroky oficiálních palestinských činitelů:

"Židovští usedlíci jsou pro nás teroristé a legitimní terč pro naše kulky." (Palestinský ministr Hassan Asfour 11. října 2000 v palestinském rozhlase.)

"Založením palestinského státu konflikt neskončí, nýbrž se vytvoří výhodná pozice pro pokračování konfliktu." (Ibrahim Malek, šéfredaktor, list Al-Hajat al-Džadida, 28. srpna 2000.

"Neexistuje v Palestině jediný kámen, který by dokazoval existenci Židů v Palestině." (Jeruzalémský velký muftí šajch Ikríma saíd Sabrí v listě Al-Hajat al-Džadida, 15. října 2000.)

"Každý Palestinec musí vědět jasně a jednoznačně, že nezávislý palestinský stát s Jeruzalémem jako hlavním městem není konečný cíl. Tento stát bude jen jedna fáze, po které bude následovat další - a tou je demokratický stát v celé Palestině." (Činitel palestinské samosprávy Otman Abu-Arbia v listě Al-Hajat al-Džadida, 25. listopadu 1999.) (Lidové noviny 18. 11. 2000)

Antisemitismus znovu ožil brzy po 2. sv. válce. Nejdříve v arabských zemích, ale i v Sovětském svazu a dalších komunistických zemích. Totalitní režimy vždy potřebují vnitřního nepřítele a Židé byli vhodným objektem. Navíc Izrael se brzy stal součástí "světového imperialismu". V SSSR došlo v 50. letech k pronásledováním a k politickým procesům s představiteli židovské inteligence. V Československu byli v roce 1952 odsouzeni komunističtí funkcionáři Rudolf Slánský a jeho spolupracovníci mimo jiné i jako agenti sionismu.

Antisemitismus se objevuje i v programech ultrapravicových a nacionalistických stran a hnutí v Rakousku, v Rusku, ve Francii a i v České republice. Nejaktivnějšími propagátory antisemitismu jsou neonacisté a neofašistické skupiny, hnutí skinheads (Nazi skins) a další.

Kromě hanobení židovských hřbitovů a synagog protižidovských hesel na různých shromážděních se znovu objevuje teorie o židovském spiknutí. Teorie "Osvětimská lež" zprochybňuje existenci holocaustu.

Roku 1948 publikoval francouzský fašista M. Bardeche knihu Norimberk neboli Zaslíbená země, v níž psal o falšování historie během procesu s nacistickými válečnými zločinci v Norimberku (listopad 1945 - říjen 1946). Podle Bardeche válku zavinili Židé, a proto není důvod s nimi soucítit. Válečných zločinů se prý nedopouštěli nacisté, kteří vedli obrannou válku, ale spojenecká vojska. Fotografie obětí z koncentračních táborů byly označeny za nevěrohodné. K masovému vyhlazování Židů prý nedošlo. Rovněž plynové komory podle Bardeche neexistovaly, plyn údajně sloužil k dezinfekci a jednotlivá úmrtí způsobil válečný nedostatek potravy a epidemie.

Bardechova kniha se stala modelem pro další tituly, které označovaly nacistickou genocidu Židů za výmysl, zlehčovaly její rozsah, případně zastíraly vinu nacismu na protižidovských zvěrstvech. uvedené tendence, ani koncem století nijak výjimečné, dostaly v historii název "osvětimská lež". Popírání genocidy Židů stejně jako šíření antisemitských názorů je v mnoha zemích trestné.

".....Během války zemřelo jen 250 tisíc Židů, přičemž většina přišla o život v posledních chaotických měsících války hladem a následkem onemocnění. Zatím neexistuje žádný vědecký důkaz holocaustu. Podle svědectví Němců, kteří pracovali v obrovském průmyslovém komplexu v Auschwitzu, byly plynové baráky ve skutečnosti márnice a krematorii pro mnohé, kteří zahynuli po

onemocnění tyfem a jinými chorobami. Legenda o šesti milionech židovských obětí byla vypuštěna v roce 1945 Židovským antifašistickým výborem, který sídlil ve společné budově s NKVD v Moskvě. Všichni členové výboru byli údajně vybíráni Berijou, židovskou hlavou Stalinovy NKVD.....”

. (Časopis Nový národ, Brno, rok 1997)

“Odmítám věřit báchorkám o holocaustu, žádných šest milionů neexistovalo, neexistovalo vyhlazování Židů ani vyhlazování Cikánů. I kdyby to náhodou byla pravda, říkám jediné, copak má český člověk menší hodnotu, než nějaký Izák, nebo Lakatoš?” prohlásil 28. října 1999 na skinheadské demonstraci zemský vedoucí občanského sdružení národu, aliance Vladimír Skoupý. (Zpráva o extremismu v roce 1999)

Dívky zbily školačku, neboť si myslely, že je Židovka

Praha - Důkazem, že rasismus mezi mládeží není výjimkou, je případ třináctileté školačky, kterou v Praze brutálně napadly dvě jen o něco starší dívky. Motivem útoku bylo přesvědčení, že oběť je židovského původu. Ptaly se, zda zná Adolfa Hitlera a co si o něm myslí. Pak jí sebraly řetízek a dvě stě korun. Nato začaly dívku bít, kopaly do ní a donutily ji, aby jedné z nich lízala boty. Jedna z násilnic o sobě několikrát prohlásila, že je už pět let fašistkou. (MF Dnes 28. 5. 1997)

POUŽITÁ LITERATURA

Čeněk, D.: Národ, národnost, menšiny a rasismus, INSE - institut pro středoevropskou politiku a kulturu, Praha 1996

Gabal, I., a kol.: Etnické menšiny ve Střední Evropě, G+G, Praha 1999

Hilsneriáda (k 100. výročí 1889 - 1999) - sborník, nakladatelství Linda - Jan Prchal, Polná 1999

Hitlerův Mein Kampf - z bible německého nacionálního socialismu s komentářem Jiřího Hájka - Dialog, Liberec 2000)

Šišková, T., ed.: Výchova k toleranci a proti rasismu – sborník, Portál, Praha 1998

Ternon, Y., Genocidy XX. století, Themis Praha 1997

